

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/332/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114213742
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8114213742.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu E. E., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v G., na ul. C. L. č. XX, právne zastúpeného JUDr. Branislavom Kahancom, advokátom so sídlom v Prešove, na ul. Vajanského č. 33, proti žalovanému Rapid life životná poisťovňa, a.s. so sídlom v Košiciach, na ul. Garbiarskej č. 2, o zaplatenie 1.271,10 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 27.5.2015 č. k. 10C/387/2014 - 98 takto jednohlasne

o z h o d o l :

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobcovi sa n e p r i z n á v a náhrada trov odvolacieho konania a žalovaný n e m á p r á v o n a ich náhradu.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.271,10 Eur s 5,5% ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.271,10 Eur za obdobie od 23.10.2013 do zaplatenia a nahradiť trovy konania vo výške 208,70 Eur.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej účastníci v októbri roku 1998 uzatvorili poistnú zmluvu A.-K so začiatkom poistenia 22.10.1998, spôsobom platenia poistenia mesačne, poistnou dobou 15 rokov a koncom poistenia 22.10.2013. Doba platenia poistného bola stanovená na 10 rokov. Výška poistného pre prípad smrti a dožitia sa dohodla na sumu 589,-Sk, pričom výška poistnej sumy pre prípad dožitia predstavovala čiastku 121.220,-Sk (4.023,77 Eur).

Z oznámenia o likvidácii poistnej udalosti zo dňa 06.02.2014 vyplýva, že žalobcovi bola poukázaná suma 2.752,66 Eur. Vyplatenie tejto čiastky potvrdil i žalobca a v konaní sa domáhal iba zaplatenia rozdielu medzi vyplatenou poistnou sumou a poistnou sumou vyplývajúcou zo zmluvy.

Žalobca pravidelne uhradil poistné v stanovenej výške mesačnými prevodmi z účtu. Nespornou skutočnosťou bolo to, že poistný vzťah podľa poistnej zmluvy trval, že dňa 22.10.2013 nastala poistná udalosť dojednaná v poistnej zmluve a to dožitie sa konca poistnej doby. Žalobcovi ako poistenému v súvislosti s touto poistnou udalosťou vzniklo právo na plnenie od žalovaného ako poistiteľa vo výške dojednanej v zmluve.

Pokiaľ ide o argumentáciu žalovaného o nevyplatení dojednaného plnenia v plnej výške z dôvodu nesprávneho poistno-matematického postupu orgánu štátu (Ministerstvo financií SR) v roku 1995, ktorý určil nízku sadzbu poistného, v dôsledku čoho výška poistnej sumy je neprimeraná, táto sa považovala za právne irelevantnú. Predmetom sporu je úhrada doposiaľ nevyplatennej časti poistnej sumy zmluvne

dohodnutej pre prípad dožitia, pričom k predmetnej skutočnosti, teda dožitiu konca poistenia došlo dňa 22.10.2013. Žalovaný mal preto povinnosť uhradiť žalobcovi celú dohodnutú sumu. Súd prvého stupňa preto žalobe v plnom rozsahu vyhovel.

Výrok o trovách odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobcu bola zamietnutá. Alternatívne požadoval rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že protiprávnosť kalkulovaných sadziieb poistného za poistné plnenie v produkte A. -K vznikla už pri vydaní povolenia zo strany štátneho orgánu na takéto protiprávne sadzby (§ 9 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 bod e/ zákona č. 24/1991 Zb. v znení neskorších predpisov) a pokračovala aj za pôsobnosti zákona č. 95/2002 Z. z., resp. zákona č. 8/2008 Z. z.. Je nesporné, že trvalú splniteľnosť záväzkov z poistenia nemohol štátny orgán v tej dobe poverený reguláciou činnosti poisťovní na území Slovenskej republiky zaistiť inak než schválením správnych sadziieb poistného, ktoré to jediné umožňujú. Tu štát pochybil a dôsledkom jeho pochybenia bolo vydanie poverenia s nielenže poistno- matematicky nesprávnymi, ale logicky aj nevyhnutne protiprávnymi sadzbami poistného. Použitie protiprávných sadziieb poistného do právneho úkonu, a to navyše v podobe jej podstatnej náležitosti, robí celý úkon neplatným v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, lebo svojím obsahom a účelom obchádza zákon vyžadujúci od sadziieb poistného trvalú splniteľnosť záväzkov z poistného vzťahu a je teda zjavne protiprávnym. Poistná zmluva platne nevznikne, ak nemá všetky podstatné obsahové náležitosti podľa ustanovenia § 788 Občianskeho zákonníka. Ak chýba niektorá podstatná náležitosť zmluvy potom je takáto zmluva absolútne neplatná. S rozporom so zákonom spája ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Z pohľadu platnosti právneho úkonu je pritom absolútne podružné a irelevantné to, z akej oblasti je zákon, ktorému skúmaný právny úkon svojím obsahom odporuje. Vytknutie nesprávnych sadziieb poistného a kalkulácii produktu A. - K vcelku bolo zo strany dohliadacieho orgánu vytknutím nielen akejsi matematickej chyby, ale vytknutím ich zrejmej protiprávnosti z hľadiska zákonov o poisťovníctve od doby ich schválenia štátnym orgánom a v dôsledku toho aj protiprávnosti ich doterajšej ako i ďalšej aplikácie zo strany dohliadaného subjektu v poistných zmluvách i keď ich aplikácia v uzatváraných poistných zmluvách zo strany dohliadaného subjektu bola robená v dobrej viere v prezumpciu správnosti rozhodnutia štátneho orgánu. Poistno-matematická nesprávnosť vo výške poistného dosiahla teda až takú intenzitu, že sa stala protiprávnou. Ide o neplatnosť jednej z podstatných náležitostí poistnej zmluvy, ktorá má za následok neplatnosť celej poistnej zmluvy. Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu musí súd prihliadať aj bez návrhu. Táto povinnosť zo strany súdu splnená nebola. Tým došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivé súdne konanie, pretože žalovaný má právo, aby na jeho prípad bola použitá relevantná právna norma (čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky vo svetle čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Uvedené je dôsledkom neúplne zisteného skutkového stavu a to aj preto, lebo súd procesne opomenul splniť svoju povinnosť podľa ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p. a neusmernil žalovaného pri jeho procesnom postupe, na aké otázky súdu má dôkazne reagovať. Týmto konaním bolo obmedzené právo žalovaného na kontradiktórnosť konania ako súčasť práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Rozhodnutie má všetky znaky tzv. prekvapivého rozhodnutia, dôsledkom čoho je, že žalovaný až v odvolaní musí predložiť dôkazy, ktoré pri preukázaní skutočnosti z nich vyplývajúcej by zákonite viedli k inému rozhodnutiu vo veci samej. Žalovaný sa snažil riešiť ním nezavinenú situáciu vzniknutú nesprávnym postupom štátu s minimálnymi ekonomickými dôsledkami pre klienta. Žalovaným navrhnutý postup pozostával z troch možností ponúknutých každému klientovi, ktorého poistná zmluva obsahovala protiprávne a nesprávne kalkulácie poistného. Uvedené kroky žalovaného nenašli adekvátnu odozvu u klienta. Preto bolo nutné oznámiť ukončenie zmluvného vzťahu, ktorý však nebol ukončený jednostranne zo strany žalovaného, ako sa chybne domnieval súd. Poistná zmluva ako absolútne neplatný právny úkon právne ani nikdy nevznikla. Z predložených listín vyplýva, že poistné v poistnej zmluve bolo od počiatku určené v rozpore so zákonom č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve.

Odvolací súd v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach

nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

V danom prípade ako to bolo náležitým spôsobom zistené účastníci v októbri roku 1998 uzatvorili poistnú zmluvu pre prípad smrti a dožitia. Uvedená zmluva mala charakter zmluvy spotrebiteľskej uzatvorenej v súlade s ustanovením § 788 a nasl. Občianskeho zákonníka. V priebehu trvania poistného vzťahu pri kontrole vykonanej Národnou bankou Slovenska u žalovaného v roku 2007 bolo zistené, že použitý poistno-matematický vzorec výpočtu poistného bol nesprávne schválený štátnym orgánom, pričom žiadna zo strán zmluvy podľa vyjadrenia žalovaného takýto nesprávny a protiprávny postup tretieho subjektu predpokladať nemohla. Práve v tejto okolnosti žalovaný videl dôvod vedúci k absolútnej neplatnosti poistnej zmluvy podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. S týmto konštatovaním sa stotožniť nedá.

V čase vydania rozhodnutia o udelení povolenia pre žalovaného (č.l. 28 a 29 spisu) účinný zákon č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve v ustanovení § 9 ods. 1 vyžadoval na podnikanie v poisťovníctve udelenie povolenia na základe žiadosti orgánom dozoru nad poisťovníctvom pre územie Slovenskej republiky. Tento právny predpis v ustanovení § 11 ods. 1 vyžadoval okrem iného, aby k žiadosti o udelenie povolenia bol priložený i obchodný plán činnosti poisťovne. Súčasťou poistného plánu činnosti poisťovne, ktorá bude vykonávať poistenie pre prípad smrti alebo dožitia (životné poistenie) v zmysle ustanovenia § 11 ods. 3 zákona č. 24/1991 Zb. boli tiež údaje o sadzbách poistného vrátane ich kalkulácie, tabuľky pravdepodobnosti, z ktorých vychádza kalkulácia, veľkosť úrokových sadzieb. Obchodný plán činnosti poisťovne teda bez akýchkoľvek pochybností musel vypracovať sám žalovaný a nie orgán dozoru nad poisťovníctvom. Tento orgán len rozhodol o udelení povolenia vykonávať životné poistenie, čo sa v prípade žalovaného stalo rozhodnutím Ministerstva financií Slovenskej republiky zo dňa 30.05.1995 (č.l. 28 a 29 spisu). Súčasťou žiadosti o udelenie povolenia na podnikanie v poisťovníctve podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia boli všeobecné poistné podmienky a obchodný plán žalovaného. Bol to teda samotný žalovaný, ktorý vypracoval kalkuláciu poistného na základe nesprávneho poistno- matematického vzorca. Žalovaný tak nemôže zodpovednosť za nesprávnu kalkuláciu prenášať výlučne na orgán dozoru nad poisťovníctvom, nakoľko tento stav vyvolal predložením nesprávnych podkladov pre rozhodnutie. Jediným subjektom, ktorý vôbec nemohol ovplyvniť výpočet poistného bol iba žalobca. Dodatočne zistená nevýhodnosť dojednaného poistenia v porovnaní s poistným plnením nie je dôvodom spôsobujúcim absolútnu neplatnosť poistnej zmluvy v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

V súvislosti so záväzkovým vzťahom vzniknutým medzi účastníkmi na základe poistnej zmluvy je potrebné poukázať na ustanovenie § 493 Občianskeho zákonníka. V zmysle toho ustanovenia záväzkový vzťah nemožno meniť bez súhlasu jeho strán pokiaľ tento zákon neustanovuje inak. V tomto ustanovení je v záujme právnej istoty strán záväzkového právneho vzťahu zakotvená zásada, že bez ich súhlasu záväzkový vzťah nemožno meniť pokiaľ tento zákon neustanovuje inak. K zmene záväzkového právneho vzťahu sa preto vyžaduje súhlas oboch zmluvných strán. Žalobca súhlas so zmenou dohodnutého záväzkového vzťahu nedal a preto tento vzťah založený poistnou zmluvou trvá i naďalej za všetkými dôsledkami s tým spojenými.

S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 219 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. napadnutý rozsudok ako vecne správne potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že úspešný žalobca náhradu trov tohto štádia konania si neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.